

RAADSBESLUIT

Onderwerp: beleidsplan integrale handhaving sociaal domein		Zaaknummer: 193998

De raad van de gemeente Albrandswaard;

gelet op

Participatiewet

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Jeugdwet;

BESLUIT:

1. Het beleidsplan integrale handhaving sociaal domein vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de gemeenteraad Albrandswaard van 1 februari 2021.

Voorstel

Onderwerp: beleidsplan integrale handhaving sociaal domein		Zaaknummer 193998
Portefeuillehouder Mieke van Ginkel		Openbaar
E-mailadres opsteller: j.wouda@bar-organisatie.nl		

Geadviseerd besluit

1. Het beleidsplan integrale handhaving sociaal domein vast te stellen.
-

Raadsvoorstel

Inleiding

In 2015 zijn de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en de Jeugdwet gedecentraliseerd; de gemeente biedt een sociaal vangnet aan kwetsbare inwoners in de vorm van tijdelijk inkomen en ondersteuning. Dit vergroot de zelfredzaamheid van burgers en kunnen zij blijven meedoen in de samenleving. Integraal werken waarbij maatwerk wordt geleverd staat centraal. Beschikbare middelen voor uitkeringen en maatschappelijke ondersteuning moeten terecht komen bij de burgers die het nodig hebben en er recht op hebben. De gemeente is daarvoor verantwoordelijk. Misstanden doen afbreuk aan het vergroten van de zelfredzaamheid van de burgers die recht hebben op ondersteuning of bijstand. Zo kan het voorkomen dat iemand met een uitkering onbewust niet tijdig doorgeeft dat hij betaalde werkzaamheden uitvoert, waardoor hij in de schulden belandt omdat hij de terugvordering en de opgelegde boete niet kan betalen. Soms geeft iemand bewust onjuiste informatie door waardoor hij een uitkering of persoonsgebonden budget krijgt waar hij geen recht op heeft. Soms leveren aanbieders van zorg (bewust) niet wat verwacht mag worden. Door handhaving in te zetten in het dienstverleningsproces van de gemeente, kunnen dit soort misstanden voorkomen worden. Handhaving is in al zijn facetten een onderdeel van de dienstverlening. Inwoners moeten er immers op kunnen rekenen dat er sprake is van een doelmatige en een rechtmatige besteding van overheidsmiddelen en premies in de sociale zekerheid.

Het is van groot belang dat de inzet van collectieve middelen op draagvlak blijft rekenen. De wetgever verwoordt dit als volgt: 'het voorkomen van misbruik en het oneigenlijk gebruik, en waar nodig, op te treden tegen onterecht gebruik van voorzieningen, behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten.' Gemeenten zijn vrij in de wijze waarop zij dit invullen. Dit beleidsplan gaat hierover. Voorheen lag de nadruk binnen handhaving bij werk en inkomen, met dit beleidsplan bedienen we het gehele sociaal domein. Dit beleidsplan vervangt het 'BAR handhavingsplan 2013-2014 Uitkeringen'. Het beleidsplan geeft richting aan de wijze waarop we toezicht en handhaving in het sociaal domein willen vormgeven.

De aanleiding voor integraal beleid voor toezicht en handhaving is dat we in 2020 en 2021 ons toezicht op de rechtmatigheid van de voorzieningen en verstrekkingen in het sociaal domein willen gaan intensiveren. Voor de Participatiewet is handhaving een bekend onderdeel en ingebed in bestaande wet en regelgeving. Voor de Wmo en Jeugdwet is dit nieuw terrein. Voor de Wmo en Jeugdwet willen we dit gaan ontwikkelen en daarbij leren van de bestaande structuren binnen de Participatiewet.

Daarbij wordt binnen de gemeente Albrandswaard een integraal beleidskader voor het sociaal domein ontwikkeld. Uit onderzoek is gebleken dat er behoefte was aan een integrale aanpak binnen het sociaal domein. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor de ketenpartners waar wij mee samenwerken. Per 2015 hebben gemeenten te maken met decentralisaties in het sociaal domein, te weten de invoering van de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Wet passend onderwijs en Participatiewet. De gemeente heeft er veel taken bij gekregen die in de organisatie moesten worden ingebed. De eerste grote stap daar naar toe is de ontwikkeling van een 'Integraal Beleid Sociaal Domein'. In het 'Integraal Beleid Sociaal Domein' beschrijven we onze maatschappelijke doelstellingen voor het sociale domein. We leggen verbanden met aanpalende en samenhangende beleidsterreinen. We hanteren hierbij een menselijke maat, maar doen ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners. Omdat integraal werken een uitgangspunt wordt binnen het sociaal domein, willen we dit uitgangspunt ook toepassen voor handhaving.

Een beleidsplan integrale handhaving sociaal domein is een duidelijke basis hiervoor waarin de kaders worden vastgelegd. Het inzetten van toezicht en handhaving binnen het sociaal domein zien wij als middel om de volgende doelen te bewerkstelligen:

1. We zorgen voor gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein met een goede kwaliteit voor onze inwoners.

2. We maken verantwoord gebruik van de publieke middelen voor het sociaal domein en voorkomen dat we door onrechtmatig gebruik onnodige uitgaven doen.

3. Inwoners en aanbieders van gemeentelijke voorzieningen weten dat het plegen van fraude niet loont.

Beoogd effect

Zorgen voor de rechtmatige verstrekking van voorzieningen binnen het sociaal domein (Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en Jeugdwet).

Argumenten

1.1 Met het beleidsplan wordt richting gegeven aan de uitvoering van handhavingstaken binnen het sociaal domein

Zorgen voor de rechtmatige verstrekking van voorzieningen binnen het sociaal domein is een wettelijke taak van de gemeente. De gemeente heeft hier wel beleidsvrijheid in. Met dit beleidsplan wordt richting gegeven aan de uitvoering van handhaving binnen het sociaal domein. Dit geeft duidelijkheid voor zowel de medewerkers als de inwoners en de zorgaanbieders van de gemeente Albrandswaard.

1.2 Er wordt ingezet op preventie en maatwerk

Binnen de Participatiewet werd veelal achteraf op signaalbasis handhaving ingezet. Nieuwe inzichten laten zien dat het effectiever is om preventief te handhaven en waar mogelijk maatwerk te leveren. Hiermee wordt beoogd dat inwoners niet achteraf worden bestraft of beboet, maar dat er aan de voorkant mee wordt gekeken waar iemand recht op heeft. Dit principe zal ook toegepast worden bij handhaving binnen de Wmo en de Jeugdwet. Het beleidsplan geeft hier invulling aan.

1.3 Zonder beleidsplan geen kaders voor handhaving

Indien er geen beleidsplan voor handhaving wordt vastgesteld, zijn de kaders voor handhaving minder duidelijk. Dit betekent dat er minder sturing is en er meer ad hoc gehandhaafd zal gaan worden.

Overleg gevoerd met

Maatschappelijke Adviesraad Albrandswaard

Kanttekeningen

N.v.t.

Uitvoering/vervolgstappen

Na besluitvorming gemeenteraad wordt het besluit gepubliceerd en bekend gemaakt en treedt het beleidsplan in werking de dag na bekendmaking.

Financiën

N.v.t.

Communicatie/participatie na besluitvorming

Het beleidsplan integrale handhaving sociaal domein wordt gepubliceerd op overheid.nl, conform wet elektronische bekendmaking.

Voorstel

Inleiding

In 2015 zijn de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en de Jeugdwet gedecentraliseerd; de gemeente biedt een sociaal vangnet aan kwetsbare inwoners in de vorm van tijdelijk inkomen en ondersteuning. Dit vergroot de zelfredzaamheid van inwoners en kunnen zij blijven meedoen in de samenleving. Integraal werken waarbij maatwerk wordt geleverd staat centraal.

Beschikbare middelen voor uitkeringen en maatschappelijke ondersteuning moeten terecht komen bij de burgers die het nodig hebben en er recht op hebben. De gemeente is daarvoor verantwoordelijk. De gemeente Albrandswaard vertrouwd er op dat haar inwoners naar eer en geweten handelen en ook zelf verantwoordelijkheid nemen bij het aanvragen van voorzieningen. Dit is het uitgangspunt.

Mochten er toch misstanden aan het licht komen dan geeft het beleidsplan integrale handhaving sociaal domein (hierna 'het beleidsplan') richting aan het handelen van de gemeente. Misstanden doen afbreuk aan het vergroten van de zelfredzaamheid van de inwoners die recht hebben op ondersteuning of bijstand. Zo kan het voorkomen dat iemand met een uitkering onbewust niet tijdig doorgeeft dat hij betaalde werkzaamheden uitvoert, waardoor hij in de schulden belandt omdat hij de terugvordering en de opgelegde boete niet kan betalen. Soms geeft iemand bewust onjuiste informatie door waardoor hij een uitkering of persoonsgebonden budget krijgt waar hij geen recht op heeft. Soms leveren aanbieders van zorg (bewust) niet wat verwacht mag worden. Door handhaving in te zetten in het dienstverleningsproces van de gemeente, kunnen dit soort misstanden voorkomen worden.

Handhaving is in al zijn facetten een onderdeel van de dienstverlening. Inwoners moeten er immers op kunnen rekenen dat er sprake is van een doelmatige en een rechtmatige besteding van overheidsmiddelen en premies in de sociale zekerheid. Het is van groot belang dat de inzet van collectieve middelen op draagvlak blijft rekenen. De wetgever verwoordt dit als volgt: 'het voorkomen van misbruik en het oneigenlijk gebruik, en waar nodig, op te treden tegen onterecht gebruik van voorzieningen, behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten.' Gemeenten zijn vrij in de wijze waarop zij dit invullen. Dit beleidsplan gaat hierover.

Voorheen lag de nadruk binnen handhaving bij werk en inkomen, met dit beleidsplan bedienen we het gehele sociaal domein. Dit beleidsplan vervangt het 'BAR handavingsplan 2013-2014 Uitkeringen'.

Het beleidsplan geeft richting aan de wijze waarop we toezicht en handhaving in het sociaal domein willen vormgeven. De aanleiding voor het beleidsplan is dat we in de komende jaren ons toezicht op de rechtmatigheid van de voorzieningen en verstrekkingen in het sociaal domein willen gaan intensiveren. Voor de Participatiewet is handhaving een bekend onderdeel en ingebed in bestaande wet en regelgeving. Voor de Wmo en Jeugdwet is dit nieuw terrein. Voor de Wmo en Jeugd willen we dit gaan ontwikkelen en daarbij leren van de bestaande structuren binnen de Participatiewet.

Daarbij wordt binnen de gemeente Albrandswaard een integraal beleidskader voor het sociaal domein ontwikkeld. Uit onderzoek is gebleken dat er behoefte was aan een integrale aanpak binnen het sociaal domein. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor de ketenpartners waar wij mee samenwerken. Per 2015 hebben gemeenten te maken met decentralisaties in het sociaal domein, te weten de invoering van de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Wet passend onderwijs en Participatiewet. De gemeente heeft er veel taken bij gekregen die in de organisatie moesten worden ingebed. De eerste grote stap daar naar toe is de ontwikkeling van een 'Integraal Beleid Sociaal Domein'. In het 'Integraal Beleid Sociaal Domein' beschrijven we onze maatschappelijke doelstellingen voor het sociale domein. We leggen verbanden met aanpalende en samenhangende beleidsterreinen. We hanteren hierbij een menselijke maat, maar doen ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners. Omdat integraal werken een uitgangspunt wordt binnen het sociaal domein, willen we dit uitgangspunt ook toepassen voor handhaving.

Een beleidsplan integrale handhaving sociaal domein is een duidelijke basis hiervoor waarin de kaders worden vastgelegd. Het inzetten van toezicht en handhaving binnen het sociaal domein zien wij als middel om de volgende doelen te bewerkstelligen:

1. We zorgen voor gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein met een goede kwaliteit voor onze inwoners.
2. We maken verantwoord gebruik van de publieke middelen voor het sociaal domein en voorkomen dat we door onrechtmatig gebruik onnodige uitgaven doen.
3. Inwoners en aanbieders van gemeentelijke voorzieningen weten dat het plegen van fraude niet loont.

Beoogd effect

Zorgen voor de rechtmatige verstrekking van voorzieningen binnen het sociaal domein (Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en Jeugdwet).

Relatie met beleidskaders

Integraal beleid sociaal domein

Argumenten

1.1 Met het beleidsplan wordt richting gegeven aan de uitvoering van handhavingstaken binnen het sociaal domein

Zorgen voor de rechtmatige verstrekking van voorzieningen binnen het sociaal domein is een wettelijke taak van de gemeente. De gemeente heeft hier wel beleidsvrijheid in. Met dit beleidsplan wordt richting gegeven aan de uitvoering van handhaving binnen het sociaal domein. Dit geeft duidelijkheid voor zowel de medewerkers als de inwoners en de zorgaanbieders van de gemeente Albrandswaard.

1.2 Er wordt ingezet op preventie en maatwerk

Binnen de Participatiewet werd veelal achteraf op signaalbasis handhaving ingezet. Nieuwe inzichten laten zien dat het effectiever is om preventief te handhaven en waar mogelijk maatwerk te leveren. Hiermee wordt beoogd dat inwoners niet achteraf worden bestraft of beboet, maar dat er aan de voorkant mee wordt gekeken waar iemand recht op heeft. Dit principe zal ook toegepast worden bij handhaving binnen de Wmo en de Jeugdwet. Het beleidsplan geeft hier invulling aan.

1.3 Zonder beleidsplan geen kaders voor handhaving

Indien er geen beleidsplan voor handhaving wordt vastgesteld, zijn de kaders voor handhaving minder duidelijk. Dit betekent dat er minder sturing is en er meer ad hoc gehandhaafd zal gaan worden.

3.1 De Maatschappelijke Adviesraad Albrandswaard (MAA) informeren over de gestelde vragen.

Op 25 mei is de MAA gevraagd advies uit te brengen over het beleidsplan integrale handhaving sociaal domein. Hierop heeft de raad op 10 juli gereageerd. Waar mogelijk zijn de aanbevelingen meegenomen in het beleidsplan. In de antwoordbrief is de reactie verder uitgewerkt.

Overleg gevoerd met

Uitvoeringsteams, Juridische Zaken, MT, Afdeling Bezwaar en Beroep

Kanttekeningen

N.v.t

Uitvoering/vervolgstappen

Na besluitvorming door het college wordt de antwoordbrief aan de MAA verzonden en tevens ter kennisname naar de gemeenteraad.

Het beleidsplan geeft de kaders aan die hierna verder uitgewerkt zullen worden in protocollen, werkprocessen en werkinstructies.

Evaluatie/monitoring

De nieuwe kaders voor handhaving worden in de uitvoering gemonitord en de gemeenteraad wordt via de bestuursrapportage sociaal domein hierover geïnformeerd.

Financiële informatie

N.v.t.

Juridische zaken

De adviezen van juridische zaken zijn opgenomen in het beleidsplan.

Duurzaamheid

N.v.t.

Communicatie/participatie na besluitvorming

Het beleidsplan integrale handhaving wordt gepubliceerd op overheid.nl, conform wet elektronische bekendmaking.

Overige PIJOFACH zaken

N.v.t.

Collegebesluiten op de gemeentelijke website

Ja

Bijlagen

1. Advieshandhaving en Afstemming MAA.pdf
2. antwoordbrief MAA.docx
3. Beleidsplan integrale handhaving sociaal domein gemeente Albrandswaard.docx
4. 25. Raadsinformatiebrief 2020 194015 inzake beantwoording raadsvragen beleidsplan integrale handhaving sociaal domein
5. 193998 Raadsbesluit Beleidsplan integrale handhaving Sociaal Domein